

Dagens barselomsorg – stykkevis og delt

I 2010 foretok Statens helsetilsyn, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, et tilsyn med barselomsorgen i hele landet, der omsorgen ble målt mot forsvarlighetskravene i spesialisthelsetjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven.

For å oppnå målet om en helhetlig og sammenhengende svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg må regionale helseforetak og kommuner sammen sørge for helheten. Det omfatter både et helsetilbud med god kvalitet, en helhetlig og trygg opplevelse av svangerskap, fødsel og en familievennlig barselomsorg. Tjenestetilbudet skal tilpasses individuelt, og sikre at nybakte foreldre får en best mulig start på sin nye tilværelse.

Statens helsetilsyn så på hvordan helseforetakene og kommunene definerer, planlegger, tilrettelegger og gjennomfører barselomsorg. Det ble innhentet opplysninger fra alle landets fødeinstitusjoner, og fra 50 helsestasjoner i et representativt utvalg av landets kommuner. Pasientforløp for hundre fødsler, med 100 barselkvinner og 101 barn fra fødsel til og med de første ukene i barseltiden, ble gjennomgått og analysert.

Tilsynet avdekket at dagens barselomsorg langt fra oppfylder intensjonen om at gravide, fødende og familien skal oppleve en helhetlig og sammenhengende omsorg. At liggetiden i barselavdeling er nokså ens tyder på at tilbudet ikke rettes inn mot individuelle behov. Spesielt barselomsorgen fremstår som utilfredsstillende, og mangler forutsigbarhet og kontinuitet, særlig når det gjelder kvinnenes behov. De viktigste konklusjonene var:

- Oppgave- og ansvarsfordelingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten i barseltiden var ikke avklart.
- Pasientforløpene viser at fødeinstitusjonene og kommunene ikke hadde sikret samarbeidet med helsestasjonene om helsetjenestetilbudet til barselkvinnen, det nyfødte barnet og familien gjennom forpliktende samarbeidsavtaler.
- Informasjonsoverføring mellom fødeavdelingene og kommunene var i de fleste tilfeller mangelfull.
- Antall reelt gjennomførte hjemmebesøk hos nyfødte samsvarer ikke med tall i nasjonal statistikk – KOSTRA. Langt færre får hjemmebesøk innen to uker etter fødsel enn det som oppgis i den nasjonale statistikken.

Statlige helsemyndigheter har utgitt retningslinjer for svangerskaps- og fødselsomsorgen, mens helsetjenestetilbudet i barseltiden ikke er inkludert i disse. Det mener vi det er behov for. Det har skjedd store endringer i fødselsomsorgen, spesielt med vesentlig kortere liggetid etter fødsel. Den kortere liggetiden er ikke kompensert for med andre tilbud, eller med endringer i samhandling mellom personellgrupper eller mellom kommunehelsetjenesten og helseforetakene, for å sikre forsvarlig oppfølging.

«Tilsynet avdekket at dagens barselomsorg langt fra oppfylder intensjonen om at gravide, fødende og familien skal oppleve en helhetlig og sammenhengende omsorg.»

Litteratur: Korleis tek fødeinstitusjonen og kommunen vare på behova til barselkvinna og det nyfødde barnet i barseltida? Rapport frå tilsyn med barselomsorga (Rapport fra Helsetilsynet 3/2011)